

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/giganci-nauki-pl/143599,Giganci-nauki-PL-polscy-wynalazcy-odkrywcy-i-pionierzy-nauk-scislyc-h-odc-3-dodat.html>
25.04.2024, 19:35

Giganci nauki PL - polscy wynalazcy, odkrywcy i pionierzy nauk ścisłych, odc. 3 - dodatek historyczny do tygodnika „Sieci” nr 19/2021

Mamy w naszej historii wspaniałych odkrywców i wynalazców, zmieniających losy Polski i świata. Często wiemy o nich niewiele albo zgoła nic. Przez całe dziesięciolecia od wojny byli świadomie zapomniani i niedoceniani. Nadszedł czas, byśmy mogli z dumą o nich mówić i przypominać Polsce i światu o wspaniałych rodakach.

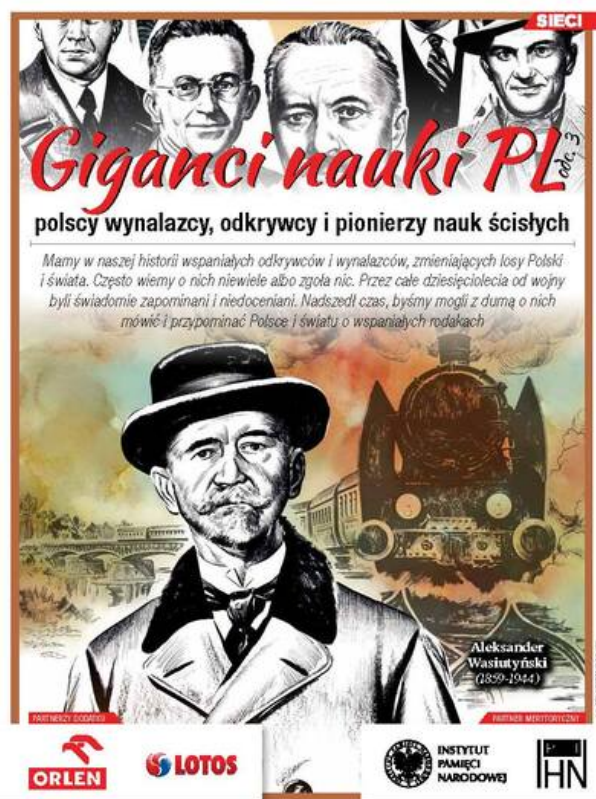
W dodatku:

- **Związani z Polską - z prof. Bolesławem Orłowskim rozmawia prof. Michał Kopczyński**

Zwrot „związani z Polską” pozwolił uwzględnić w słowniku cudzoziemców działających na ziemiach polskich, którzy mieli wpływ na rozwój nauki i techniki, choć ich związki z Polską miały różną intensywność - mówi prof. Bolesław Orłowski

- **prof. Bolesław Orłowski: Z rosyjskiej elity do polskiej. Aleksander Wasiutyński (1859-1944)**

Kadra techniczna II Rzeczypospolitej wywodziła się w przeważającym stopniu z inżynierów wykształconych i pracujących w Imperium Rosyjskim. Ponad tysiąc z nich ukończyło petersburski Instytut Inżynierów Komunikacji, założony w dobie napoleońskiej przez francuskich profesorów na wzór Szkoły Dróg i Mostów w Paryżu i konsekwentnie kultywujący francuski model kształcenia politechnicznego. Od

Giganci nauki PL - polscy wynalazcy, odkrywcy i pionierzy nauk ścisłych, odc. 3 - dodatek historyczny do tygodnika „Sieci” nr 19/2021

połowy XIX w. Rosja rozbudowywała własną sieć kolejową, ogromnie ważną dla zintegrowania ogromnego państwa, także ze względów gospodarczych i strategicznych. Była to zresztą epoka, w której kolej odgrywała rolę głównej dziedziny rozwoju cywilizacyjnego. To za jej pośrednictwem nowoczesność docierała wówczas we wszelkie zakątki globu. Polacy licznie uczestniczyli w budowie infrastruktury carskiego imperium. Bywały okresy, w których stanowili 40 proc. studentów wspomnianego Instytutu Inżynierów Komunikacji. Kolej, związane z nią mostownictwo oraz tabor i zaplecze – były głównymi domenami ich działalności. Ale mieli też sukcesy w hydrotechnice, a także górnictwie naftowym. Od czasów Stanisława Kierbedzia – pioniera żelaznych mostów kratowych w Rosji – mieli wyraźną nadreprezentację w rosyjskiej elicie naukowo-technicznej. Jednymi z ważnych przedstawicieli owej elity byli Aleksander Wasiutyński oraz czterech innych inżynierów związanych z kolejnictwem II RP

• **prof. Bolesław Orłowski: Czterech wspaniałych**

Życiorysy trzech wybitnych inżynierów: Józefa Nowkuńskiego (1868–1952), Antoniego Xiężopolskiego (1861–1951) i Alberta Czeczotta (1873–1955), miały podobny scenariusz: studia w Rosji, potem praca na rzecz imperium, a szczyt profesjonalnych osiągnięć w II RP. Kazimierz Zembruski (1905–1981) był ich wychowankiem, należącym już do pierwszego

pokolenia wolnej Polski

**Partnerami merytorycznymi dodatku są: Instytut Pamięci Narodowej oraz
Instytut Historii Nauki PAN**

Partnerzy dodatku: PKN Orlen, Lotos

PLIKI DO POBRANIA

[Giganci nauki PL - polscy wynalazcy, odkrywcy i pionierzy nauk ścisłych, odc. 3 - dodatek historyczny do tygodnika „Sieci” nr 19/2021 \(pdf, 6.26 MB\) 12.05.2021 09:36](#)